

ABONAMENTUL :

De la an 70 Lei = 140 Cor.
 An. an 26 Lei = 72 Cor.
 Trei luni 18 Lei = 36 Cor.
 Prețul unui număr e de
 25 bani sau 50 li.
 Telefon p. oraș și in-
 terurban Nr. 750.

ROMÂNUL

REDACTIA
 ȘI ADMINISTRAȚIA
 Strada Zrinyi numărul 1 a
 INSERTIUNILE
 se primesc la administrație
 și se taxează după tarife.
 MANUSCRIPTELE NU SE
 ÎNAPUIAZĂ

Intr'un stat național — o biserică națională.

În articolul trecut am arătat nevoia reunei bisericilor române într-o singură biserică națională.

Continuând azi cu examenarea problemei ne vom ocupa de modul cum ea ar trebui rezolvită, pentru a se putea obține roadele cele mai folositoare.

Prin reunirea bisericilor într-una singură națională se creiază o nouă stare de lucruri în cadrul unei noi organizații bisericești.

În ceea ce privește modul de rezolvire al acestei probleme de-o însemnătate istorică — ar trebui căutat un modus vivendi între dorințele fiecărei părți interesate, căutându-se o apropiere între constituția sașugiană și între practica bisericii unite cu Roma.

Spre scopul acesta întreagă problema de reunire să se încredințeze unei comisii mixte de preoți și mireni, de ambele confesiuni, cari ar avea să elaboreze un proiect de colaborare.

În proiectul de colaborare să se ia de bază următoarele 4 puncte :

Fixarea numărului diecezelor și arhidiecezelor ;

Stabilirea fondurilor și fundațiilor existente ;

Organizarea nouă a parohiilor ;
 Împreunarea școalelor confesionale din parohiile mixte.

Vom arăta în liniamente generale cum trebuie să se rezolve fiecare punct mai sus arătat.

La fixarea numărului diecezelor și arhidiecezelor ar fi de dorit ca toate diecezele existente să rămână intacte; aceasta din punct de vedere al practicabilității cât și din considerațiuni de interes obștesc cât și personal.

Cele două mitropolii existente, cea de Sibiu și Alba-Iulia și Făgăraș ar trebui din contră să-și schimbe întru câțva jurisdicțiunea și anume: mitropolia de Sibiu să rămână cu sediul în Sibiu, având sub jurisdicțiunea ei cele 2 arhidieceze și diecezele de Cluj și Gherla. Mitropolia de Alba-Iulia și Făgăraș să treacă la Arad, având sub jurisdicțiunea sa diecezele de Caransebeș, Lugoj, Arad și Oradea mare, creându-se astfel mitropolia Bănătuului și părților ungurene.

Ambele mitropolii să fie coordonate celorlalte mitropolii din regatul român.

Pentru o mai ușoară administrare a diecezelor se poate face o nouă arondare a diecezelor, ca să nu fie unele prea extinse iar altele prea mici.

Cu privire la fonduri și fundațiuni, să se lase fiecărei dieceze fondurile sale, iar pentru mitropolii să se creieze noi fonduri — pentru trebuințele generale ale mitropoliilor.

Trecând la punct 3 — referitor la organizarea parohiilor — credem că aceasta s'ar putea face în modul următor :

Într'un sat cu 2 parohii mixte, în cari abia sunt laolaltă până la 2000 suflete, acolo din două parohii să rămână numai una și anume aceea cu credincioși mai mulți iar parohia cealaltă să se desființeze, trecând cu credincioșii și cu întreaga avere sa la prima parohie.

Parohul care ar rămânea fără parohie dacă e bătrân și a împlinit 35 ani de serviciu să fie scos la pensie, iar dacă e mai tânăr să i-se dea altă parohie — fără concurs — având

aceleași beneficii și avantajii ca și în parohia veche.

Cu un cuvânt să se maximizeze numărul sufletelor pentru o singură parohie la 2000 suflete și dacă într'un sat ar fi mai mulți preoți decât se cer după numărul sufletelor să se procedeze la fel așa cum am arătat mai sus.

În chipul acesta un număr mai mare sau mai mic de preoți s'ar așeza în alte parohii — care de multă vreme — poate n'au auzit slujbă în biserică lor din lipsă de preot — pe de altă parte în satele cu 2 ori 3 preoți n'ar mai sta în fiecare săptămână unul dintre preoți în rezervă — neavând loc să servească — fiind numai o biserică în sat.

Nu voi aduce cazuri — unde într'un sat cu o populațiune abia de 700 suflete funcționează 2 preoți — ambii cu pregătire completă — unul gr.-or. iar celalalt gr.-cat. — primul fără eclejie — al 2-lea cu eclejie — dar ambii fără casă parohială cu un cuvânt zis: două sărăcii legate una de alta.

În ce privește activitatea celor 2 preoți — nu e mult de spus — căci unul stă de economie — e deci plugar iar celalalt — își pierde energia furând vremea și umblând după alte afaceri cari îi aduc venit — căci altfel ar muri de foame și de urât. Acestea toate din cauză că nu sunt prea ocupați cu parohiile lor.

Nu mai amintesc apoi frecările și neînțelegerile cari obvin între doi preoți de confesiuni diferite și uneori între preoți de aceeași confesiune — cauzele sunt doar îndeobște cunoscute.

Sub toate raporturile deci e necesar — ca să se facă o nouă organizare a parohiilor — câștigând astfel din energiile cari se perd fără rost în viața unor preoți așezați în parohii mixte cu puțini credincioși ca o urmare a organizației și împreunarea parohiilor mixte cu puțini credincioși. Ea o urmare a organizării și împreunarea parohiilor lor mixte — rezultă apoi și împreunarea școalelor confesionale cu câte un învățător în școli cu câte 2 și 3 puteri didactice — ceiace ar aduce iarăși un folos real pentru învățământul primar.

Înceind — acest articol — prin care am voit să atragem atențiunea celor chemați asupra unei probleme — cari ar fi trebuit pusă pe primul plan, rămânem cu ferma convingere că am contribuit cu o cărămidă la zidirea noii biserici naționale române.

Istoria popoarelor ne învață multe lucruri folositoare — să nu uităm deci — că acțiunile noastre toate urmând să fie însemnate în istorie trebuie să ne arătăm oameni vrednici ai timpurilor noi.

Să lăsăm deci prejudițiile și preocupările personale și să dovedim lumii de azi și urmașilor noștri, că suntem demni de obârșia numelui de român adevărat.

Situația în Ungaria.

Acțiunea lui Sir George Clerk.

Budapesta 4. *Georges Clerk după o călătorie mai lungă în Ungaria de vest, s'a renapoiat la Budapesta. Convins de dificultățile economice, cu cari se luptă populațiunea din acele ținuturi, Georges Clerk a promis guvernului maghiar, că va face totul pentru ușurarea situațiunei populației. (Ag. Dacia).*

O chestiune militară.

— Un comandament de divizie în Arad. —

Pe încetul, dar în mod sigur și metodic, Aradul își recapătă aspectul de oraș românesc. Tot mai mult auzi vorbindu-se românește din partea acelor, care eri nu voiau să vorbească această limbă așa de rustică pentru urechile lor prea delicate.

Aradul a fost un centru puternic unghuresc. Trebuie deci să devină un puternic centru românesc. Suntem înzestrați cu acele calități care să impună. Nu ne rămâne, decât să le punem în evidență și să nu ne știm în a ne afirma.

După desrobirea cu arma și după menținerea ordinii cu puterea armată, trebuie să cucerim, să atragem la cultura noastră pe toți acei care nu ne-au cunoscut indiferent care au fost motivele. Pentru aceasta se cer sforțări și multă muncă din partea tuturor. *Să muncim, învingând teribilul val de lene care s'a abătut asupra Europei.*

Centru comercial puternic, deși lăsat în părăsire pe urma mișcării anarhice de acum un an, Aradul trebuie să-și reia cu intensitate activitatea întreruptă și să se facă totul pentru a-i da un caracter comercial național-românesc. Și toate lucrările, trebuie să meargă paralel: administrație românească, cinstită și neinfluențată de nici o altă putere din stat, școala care prin însăși numirea ei se află în fruntea tuturor mișcărilor generoase și naționale.

Dar, toate acestea, în epoca așa de tulburată prin care trecem trebuie să aibă un razim în instituția, care prin prezența ei constituie un factor de ordine și de siguranță.

Știm, că în prezent, ca instituțiuni militare, Aradul nu numără în garnizoană decât un regiment de infanterie și unul de cavalerie. E prea puțin și, credem că nu s'a studiat încă îndeajuns problema militară și aspectele ei de viitor.

Nu vrem să alarmăm, dar, aici, la periferiile românismului, chestiunea militară va constitui una din principalele preocupări ale specialiștilor noștri.

Divizia, e plasată într'un centru istoric, de mare importanță, de sigur, dar e rău plasată acolo unde i s'a designat locul. Cel puțin un comandament de divizie, trebuie să aibă Aradul. Cei care se pricep în chestiunile militare, înțeleg ceia ce voim să spunem și să sperăm, că anumite dispozițiuni care s'au luat în urma unui studiu sumar, vor fi corectate și cei în drept vor lua toate dispozițiunile ca să nu răpească Aradului ceiace și cel profan în materie recunoaște ca — o absolută necesitate.

Semnalăm cazul, îl supunem aprecierii înaltelor comandamente și solicităm, nu ca o favoare ci ca o necesitate și întărirea comandamentului cetății Aradului.

Căci dacă sunt frumoase și nobile considerațiunile istorice, necesitățile practice cer cu totul altfel de soluții.

Arădanii și-au spus cuvântul. Cei care au puterea în mână, e rândul lor să răspundă după cum așteptăm cu toții. — Ostaș.

TRIBUNA LIBERĂ.

Din durerile Moșilor.

Minunea din Evanghelia cu cele 5 pâni și 5000 de oameni îmi vine în minte când cesc că d. Teodor Orlea „contabil la banca „Doina“, s'a prezentat” moșilor în Câmpeni cu 8 vagoane de grâu în locul celor 240 „permise” a „se cumpăra” și „transporta” pentru alimentarea noastră.

În formă mărită vom vedea petrecându-se sub ochii noștri minunea de evanghelia cu săturarea celor flămânzi.

Cei 50.000 de moși-topi din plasa Câmpeni vor roade toată iarna din cele 8 vagoane și pentru plinirea minunii „se vor sătura toți” și tot pentru a se împlini minunea vor rămâne și vagoane întregi de coji.

Durere, însă cele 8 vagoane nu poartă binecuvântarea divinului Isus pogorită peste pâinile din evanghelia și așa cu ele nu ne vom sătura, ci vom suspina un an întreg.

Cele 8 vagoane din gara Câmpeni nu sunt dară o „minune” ce ne mântue, ci una ce ne doare și ne ridică să facem întrebare despre afacerea noastră alimentară.

Prin darea de samă ce a făcut d. Orlea crede că limpezește afacerea aruncându-i nereușita în cărca vremilor grele de azi. Dar răspunderile trebuie căutate mai afund, mai încolo, către izvor.

Întreb înainte de toate cine s'a ocoșit cu alimentarea moșilor în masă, mai ales când s'a putut vedea că nici un fel de alimentație „oficioasă” n'a dat roade multămitoare.

Imprejurările nu erau tocmai splendide acum pentru ca să putem fi alimentați cu sute de vagoane.

De ce dară nu am fost lăsați să ne căutăm pâinea cu căluții și cu spatele noastre? Dacă s'ar fi procedat altfel, iarna nu ar fi prins pe oameni cu sacii goi, fără pâine atunci când târgurile noastre erau pline de bucate și să imbiau de vândut cu preturi de 3 ori mai etine ca azi când pita se cumpără cu 500 coroane metru și mâne poate și mai scump.

Cea mai norocoasă soluție a problemei noastre alimentare, binele cel mai mare ce ni s'ar fi putut face ar fi fost lozinca: spuneți poporului să-și vază de drum. Vestii, strigați dealurile să plece oamenii după pâine. Ca furnicile s'ar fi mișcat oamenii noștri și azi ar fi cuibul lor plin nu de blăstămuri și lacrimi ci bucate și pâine.

Bine, va zice cineva, a fost bunăvoința în planul cu alimentarea noastră „engros”.

Nici noi nu ne-am îndoit vreodată de faptul că ni-se voește binele. Ce folos însă dacă bunele intenții dela centru nu au putut fi realizate astfel încât să se rezolve multumitor chestia alimentării moșilor.

Trebue să ne mai întrebăm apoi, pentru ce alimentarea noastră a alunecat în apele „Doinei”. Am înțeles că nici alte comune și nici a noastră nu a fost consultate cu privire la chestia alimentării lor.

Fostul „birău” A. Gomboș fără să știm ceva de modul cum e plănuită „aprovizionarea” s'a dus în numele — comunei pe la Sibiu.

De ce „și-a luat rol banca” și nu s'au dat permise separat comunelor interesate.

Comunele singuratiche mai ușor puteau face rost de nevoile lor ca grămădite toate la oaltă și oameni umblători în lume avem și noi destui — chiar și dacă nu erau contabili.

D. Orlea zice: „ca să se pună capăt la orice speculă, banca s'a luat rolul...” etc. Putem fi liniștiți. Specula s'a înfrânt. „Doina” i-a tăiat capul — numai cât aicea pâinea se cumpără cu 500 coroane metru.

De două săptămâni ninge aici. Mâne jumătate din poporul acesta năcăjit nu va mai avea ce să ducă la moară și ca mâne ni se vor astupa căile ce duc peste munți la sute kilometri depărtare unde găsim bucate de vândut.

Dacă nimenea nu va auzi strigarea noastră — al celor închiși în cuibul acesta de

unde au eșit odată craii munților și jertfelor, ce ne vom face până la primăvară.

Afară de Dzeu va mai auzi oare cineva strigarea noastră desperată??

Vidra-de-sus.

Iosif Trifan, preot.

Recunoștință ofițerilor și soldaților ardeleni.

Cu ocazia primei aniversări a desrobirei neamului d. Iuliu Maniu a trimis următoarea scrisoare dlui general de divizie Ioan Boeriu, comandantul corp. VII armată:

Domnule General,

La prima aniversare a zilelor de înălțare națională, când poporul românesc din Transilvania, Babat, Maramureș și Crișana, ascultând îndemnul și aspirațiile sale seculare, cu bărbătească hotărâre a rupt lanțurile robiei streine, îmi reamintesc cu adâncă recunoștință rolul hotărâtor, pe care l-au avut în aceasta prefacere istorică ofițerii și soldații români ai fostei armate austro-ungare.

Ofițerii români în frunte cu Dvoastră, Domnule General, ascultând porunca singelui și a demnității naționale, au desființat legătura streină impusă de vitregia timpurilor trecute și punându-se în fruntea feciorilor români, în suflete de același dor de libertate, au dat ființa începuturilor ostirei române de dincoace de Carpați. Ei au dat conducerii naționale ajutorul forței armate, pentru a pune stăpânirea sa națională asupra țării și a duce buna orânduială pe plaiurile resvrătite de revoluția unei lumi întregi.

Vă rog, Domnule General, să primiți în numele tuturor ofițerilor și soldaților români ai fostei armate austro-ungare, — cari înțelegând glasul vremii, au condus la înfăptuirea independenței noastre, ca pe urma ei să putem înfăptui pe vecie unirea tuturor românilor, — asigurarea neștersei noastre amintiri și a recunoștinței întregului neam românesc.

Primiți, Vă rog Domnule General expresiunea înaltei mele considerațiuni

Președintele Consiliului Dirigent român:
(ss) Iuliu Maniu

Cărți și reviste.

Am primit la redacție:

Revista Economică, anul XXI, nr. 43-44. Sumar: Către cetitori. — Banca Agrară. — Pentru Moși și Munții-Apuseni. — Directorul Cosma. — Dela «Solidaritatea». — Chestiunea asigurărilor sociale. — Influența războiului asupra piețelor financiare.

Cronică: Un atentat urit. Deosebirea între stăpânirea falsă și cele adevărate. Director executiv la banca comercială «Arădana» din Arad. Congres financiar internațional. Delegații permanenți lângă camerele de comerț și industrie. Congresul economic. Emisiune de hârtie-monedă. Consiliul economic. Emisiune de hârtie-monedă. Consiliul superior economic. Școale tehnice. Interzicerea tranzacțiilor miniere și industriale în vechiul regat. Necrolog. — Convocare.

— Revista copiilor și a tinerimei. Nr. 47 anul VII preț 75 bani.

— Democrația. Sumar: Vintilă I. Brăteanu Parlamentul României Mari — Const. Moteanu Rostul băncilor în dezvoltarea economiei naționale — C. Hagi-Teodoraky Planul de sistematizare al orașului București — Cronică Politică Situațiunea externă și internă. Fapte și Documente Discursul dlui I. C. Brătianu — Recenzii La politique industrielle et commerciale de l'Angleterre apres la guerre

— Lucașfăruș revista pentru literatură și artă. Apare de două ori pe lună. Anul XIV Nr. 22. Preț 3 lei.

— Cuvântul Dreptății. Anul I Nr. 9.

— Abonații din fosta Ungarie cari trimit scrisori la administrație sunt rugați ca pe lângă numirea românească a localității să ne comunice — în paranteză — și pe cea unghurească.

INFORMAȚUNI.

— Sezătoarea ce o aranjează Reuniunea femeilor Române din Arad în scop filantropic și care urma să se ție Sâmbătă, se amână pe Duminică după amiază la orele 6 și se va ținea în sala mare dela „Crucea Albă”.

Este invitat tot publicul românesc. Prețul de intrare 10 cor. de persoană.

— Comunicat. Dnii Vasile Danețiu, fost student în drept, Cluj; Basiliu Stoica și Victor German, foști studenți în medicină, Cluj; Ștefan Lipovan, fost elev al școlii de industrie din Cașovia și Ciril Morariu, fost elev al școlii industriale din Câmpulungul Bucovinei, toți bursieri ai „Asociațiunii pentru literatură română și cultura poporului român”, sunt provocați a notifica comitetului „Asociațiunii”, unde se află — dacă mai trăesc — și că mai reflectează la bursele, cari li s'au fost votat și li s'au rezervat până acum. Nesatisfăcând acestei provocări, în timp de 30 zile, bursele se vor declara vacante. Sibiu, în 29 Noemvrie 1919. Biroul „Asociațiunii”.

— Mulțămită tuturor rudeniilor, prietenilor și cunoscuților, cari din incidentul morții neașteptată și prea grăbită a celui mai bun soț și părinte, în scris sau personal ne-au transmis cuvinte de mângâiere în cea mai mare durere a noastră, și celor cari prin depunerea cununelor și florilor sau prin prezența la înmormântare au dat scumpului nostru mor: ultimul onor pe calea aceasta, le transmitem cele mai sincere mulțumiri, Văd. Aurora Dr. David și copiii Orăștie.

Despărțire.

Când seara de veghe, în orele sfinte
Ascult în tăcere a vântului șoapte,
Icoana ta scumpă îmi vine în minte
Purtată pe valul aducerii aminte
Ce 'n colțul ei tainic, o 'nvalue 'n noapte

Când palida lună, lumina-și aprinde
Și blonda ei rază o tremură'n ape;
Când ochiul ei rece, pământul cuprinde
Și valu-i de aur, pe față-i întinde,
Eu las ca durerea — iubirea-mi să 'ngroape.

Când foile blânde, sfioase își pleacă
Petalele vesteji — sub recele vânt;
Durerile unei în suflet se 'neacă,
În corul lor jalnic, grăbind să petreacă
Iubirea-mi pustie pe umed mormânt.

Precum luna pală, noianul de ape
Atrage 'n adâncuri cu raza ei rece,
Așa tu iubita — de mine aproape
Când semnul cel veșnic pe grelele-mi pleoape
Încercă zadarnic, durerea-mi să 'npece,

Șoabă în visu-mi pe aripa-ți sfântă,
Pe palida-mi frunte, tu pune a ta mână.
La capu-mi de veghe — o faciă implântă,
Căutarea din urmă — tu singură-mi caută
Cu suflu-ți de ghiță — viața mea curmă.

Loc St. Zamfirescu.

Prețurile oficiale ale porumbului

În baza ordonanței No 978 din 20 Octomvrie 1919 a Direcțiunii Aprovizionării. Sibiu prețurile porumbului (recolta anului 1919) s'au stabilit după cum urmează:

Noemvrie	100 kg. porumb cu tuleu 50.— sfărâmat 70.—
Decemvrie	100 „ „ „ 55.— „ 75.—
Ianuarie 1920	100 „ „ „ 60.— „ 80.—
Februarie	„ 100 „ „ „ 65.— „ 85.—
Martie	„ 100 „ „ „ 70.— „ 90.—
Aprilie	„ 100 „ „ „ 75.— „ 100.—

Prețurile s'au stabilit pentru producători, loco, gara de imbarcare. Porumbul este imobilizat în mâinile producătorilor.

Constituirea Societății „Crucea Roșie”.

— Filiala Arad —

Fiind actele de constituire aprobate, Filiala Arad a societății naționale Crucea Roșie a României își începe activitatea. Programul de muncă a filialei se va stabili în curând și atunci vom informa on. public de timpuriu. Atât dorim să notăm, că Filiala în curând își va începe lucrarea prin prelegeri culturale și științifice ținute în Arad, ca centru și în provincie.

Iată numele persoanelor, cari formează comitetul aprobat: **Președinți și președinte de onoare:** P. S. Sa d. episcop al Aradului Ioan I. Papp, d. general Bădescu, d. Vasile Goldiș, d. Ștefan C. Pop deputați, doamnele: Eugenia Șt. C. Pop, Elena Goldiș, vād. Elena Frâncu n. baron Pop, vād. Ana Moga, d. Sava Raicu director de bancă, d. Iuliu Arsenovici director de finanțe, d. Sebastian Stoica șef de poliție. **Membrii de onoare:** d. dr. Avramescu președinte de tribunal, dna dr. Vasile Avramescu, d. dr. Ioan Robu primarul orașului Arad, d. Aurel baron Pop, d. Nicolae Mladin, subprefect, d. locotenent-colonel Ealinescu, d. loc.-col. Vlad, d. și dna dr. Aurel Demian, dșoara Eugenia de Mocioni, d. Antoniu Mocioni de Foen, d. Ionel de Mocioni, dna Hortenzia dr. Veliciu, dna Iustina Șerban, dna vād. Miclea, dna Sofia Beleş, dna Iudita Secula și d. Vasile Papp.

Comitetul executiv: președinte: dna Maria dr. Botiș n. Coban, v.-președinte: dna Hortenze baron Pop și dna Livia Mladin; vice-președinți: d. dr. Iustin Marșieu prefectul jud. Arad, d. dr. Romul Veliciu prefectul orașului Arad, cassieră: dna Florica Popoviciu, secretară: dna Olga dr. Vicaș și secretar dr. Adam Iancu.

Membri în comitet: dna căpitan Ispravnic, dna Constanța Lazar, Veturia Buftea, Sofia Mihulin, dnii dr. Teodor Botiș, dr. I. Borneas, dr. I. Vicaș, Ilie Papp, prof. Victor Felea, A. Stamatiad, G. Petrescu, și deputatul Sever Miclea.

Deodată cu Filială Crucei Roșii s'a organizat și Filiala societății pentru ocrotirea orfanilor din războiu, secția regională Sibiu.

Comitetul acestei societăți e următorul: președinte dna Aurelia Păcățian, v.-președinte: dna Maria dr. Botiș n. Coban și dna Olga dr. Vicaș; secretară: dna Virginia G. Boeriu, cassieră: Victoria Antonescu; membrii în comitet: Hortenze baron Pop, Hermina Vasilon, dna T. Pacu, dna Sofia Papp, dșoara Augusta Rubenescu, dr. med. Adam Iancu, Nicolae Mihulin, director, dr. Lazar Nichi, director, prof. Liviu Albu.

Ambele aceste societăți s'au constituit sub prezidiul, conducerea și valorosul sprijin al dlui general Bădescu încât cu drept cuvânt d. general Bădescu se poate numi de întemeietorul acestor două societăți de binefacere, pentru care românii din județul Aradului îi vor păstra totdeauna omagiu și recunoștință.

Apel către publicul românesc.

La 1 Ianuarie 1920 se va deschide în Arad școala profesională pentru fete.

Este cea dintâi școală de felul acesta, la noi, cari am fost veacuri întregi lipsiți de carte și învățatură românească.

Această școală este menită să dea fetelor odată cu educația casnică, și toate cunoștințele necesare unei femei inteligente. Și se vor da instrucția în arta menajului, croitoriei, broderiilor și pe lângă toate acestea fiecare va putea să-și îmbogățească cunoștințele în arta muzicii și-a limbilor streine.

Indemnăm părinții să-și înscrie fetele în această școală care va răspândi lumina și cultura românească.

Cursurile vor fi de 8 ani după care se va elibera diplomă cu drept de publicitate.

Elevetele cari nu vor să urmeze opt ani, pot să urmeze numai gradul al II-lea, adică cei 4 ani din urmă, tot astfel cele cari urmează cursul de menaj care va dura un an,

și după terminarea cărora li-se vor elibera certificate.

Tot în cadrul școlii elevele vor primi instrucție muzicală, vor învăța limba franceză și engleză, după dorințele fiecăreia.

Consiliul Dirigent în vederea scopului ce-l urmărește aceasta nouă instituțiune, a pus la dispoziție superbul edificiu al școlii normale de băieți, în care au și început lucrările, pentruca școala să se poată deschide la termenul fixat.

Comitetul pentru organizarea școlii s'a ales din dnele:

Eugenia C. Pop preș., Livia Mladin și Ana Percea v.-preș., cassieră Cornelia Iacob, secretară dșoara Hortensa Bogdan, iar membre consultative dnele: Sofia Pap, vād. Cornelia Lazar, Aurelia Păcățian, Veturia Buftea, Hermina Arjoca, Adriana Ispravnic, Sofia Mihulin, Smaranda Arhip, Octavia Ciuhandu, Volumnia Balta, Domnica Ispravnic, Hortense br. Pop, Hortense Veliciu și drele Elena Damian, Veronica Carp și Tulia Bogdan.

În sânul „Societății Doamnelor Române” se primesc membre fundatoare cari plătesc taxa de 100 lei, membre pe viață 50 lei și o cotizație de 24 lei anual, și membre ordinare cu 20 lei anual.

Comitetul societății a luat inițiativa să aranjeze serate și producțiuni artistice în scopul școlii și publicul românesc va înțelege desigur rostul acestui nou locaș de lumină și cultură și își va da contribuția la succesul moral și material.

Membre fundatoare s'au înscris doamnele: Eugenia C. Pop, Adriana Ispravnic, Sofia Pop, vād. Cornelia Lazar, Octavia Buftea, Livia Mladin, Ana Percea, Hermina Arjoca, Hortenze Bogdan și Cornelia Barbu.

Orice lămuriri privitoare la școală dă dna Ana Percea (liceul Moise Nicoară, Arad.)

Dela Direcția financiară Arad.

Ieri ni s'a dat prilej a vorbi cu d. Nedici, șeful secției prezidiale a resortului de finanțe, care a sosit zilele trecute la Arad.

Asupra vizitei dsale la Arad, d. șef de secție, ni-a spus că face o călătorie de inspecție pentru a constata personal rezultatele ce s'au putut obține până acum în organizarea românească a direcțiunilor financiare.

Rezultatele obținute în privința aceasta la direcțiunea financiară din Arad i-au surprins în mod deosebit de plăcut pe d. șef de secție. Dsa nu găsește destule cuvinte de laudă la adresa dlui director I. Arsenovici, care a știut, în timp așa de scurt, să dea o organizație românească direcțiunii financiare din Arad.

D. șef de secție a remarcat în deosebi meritul dlui director Arsenovici, ce și l'a câștigat acesta prin incassarea dărilor, punând astfel la dispoziție statului sume foarte frumoase. La incassarea dărilor d. Arsenovici a dovedit un tact deosebit, dar și o mare energie.

A doua constatare a dlui șef de secție a fost străduința funcționarilor români a direcțiunii financiare și în deosebi a noilor funcționari de a-și îndeplini datoria cât mai conștient și mai perfect.

Cu astfel de funcționari, a spus d. Nedici, am speranța, ca vom putea elimina în apropiatul viitor birocratismul maghiar, împrumutat de aceștia dela austrieci și vom putea produce pe terenul financiar lucruri mai bune decât ungerii.

Mersul administrativ al direcțiunii din Arad m'a mulțumit deplin și m'a îmbucurat foarte mult, că funcționarii români în activitatea lor ating nivelul funcționarilor cu vechi experiențe.

D. Nedici a vizitat înainte de a veni la Arad, direcțiunea financiară din Timișoara, unde deasemenea a constatat că se pune o trudă foarte mare din partea funcționarilor români de a învinge dificultățile, produse în urma chivernisirei stăpânirii sârbești.

Dela Arad d. șef de secție Nedici se reîntoarce la Cluj pentru ca în scurtă vreme să continue inspecțiunea direcțiunilor financiare de pe întreg teritoriul administrat de Consiliul dirigent. Rep.

TELEGRAME.

S'a format noul guvern.

— Prin fir telefonic. —

După știrea telefonică primită din București, trecută prin Brașov, guvernul s'a format eri 5 Decembrie astfel:

Președinte al consiliului: Dr. Al. V. Vaida. **Ministrii (portofoliile nu sunt indicate):** Mihail Popoviciu, dr. Aurel Vlad, dr. Valeriu Branisce, I. Nistor, și Inuleț Din cauza întreruperii firului, numele celorlalți miniștrii ne este încă necunoscut.

Până la confirmarea oficială dăm această știre sub toată rezerva.

Desarmarea armatei lui Denikin.

Evenimente extraordinare în orient.

Varșovia 4. — Armatele lui Denikin au fost cumpănit bătute de bolșevici. Denikin este în retragere, pe întreg frontul, în spre Polonia.

Guvernul polon a comunicat generalului Denikin, că nu permite trecerea armatelor sale, cari se retrag din fața bolșevicilor și a armatelor naționale ucrainene în Polonia. Ajunsă acolo, polonii vor desarma armata lui Denikin. (Ag. Dacia)

Blocul statelor nouă, împotriva imperialismului rusesc.

Varșovia 4. „Polsky Kurir” anunță, că guvernul finlandez, a aderat, printrun trimis extraordinar la blocul statelor baltice și polonez, împotriva tendințelor imperialiste rusești.

Guvernul polon, împreună cu reprezentanții celorlate state din bloc, vor hotărî mâine asupra atitudinii ce o vor lua față de oferta de pace a guvernului comunist din Moscova. (Ag. Dacia)

Germania să ratifice pacea!

Paris 4. „Presse de Paris” atrage atențiunea consiliului de cinci asupra tergiversărilor Germaniei în chestiunea subscrierii protocolului schimbului de ratificări, cerând, ca situațiunea echivoacă, creată prin neratificarea tratatului, de către senatul american, să fie limpezită de consiliul de cinci, cât mai grănic, spre a se pune capăt aparentelor subversive ale Germaniei, și pentru a dărui lumii un sfârșit, pacea, atât de mult dorită. (Ag. Dacia)

Președinții corpurilor legiuitoare la Regele.

București 4. Azi d. a. la orele 2 a avut loc audiența la Palat, a președinților corpurilor legiuitoare, a dlor Al. Vaida și Paul Bujor. Președinții corpurilor legiuitoare au recomandat Suveranului sancțiunea (formării unui guvern eșit din blocul majoritar; fiindcă acesta s'ar bucura și de sprijinul opoziției.

(Agenția Dacia)

Ungaria obține împrumuturi dela Antantă.

Budapesta 4. — În constătuiriile avute cu guvernul ungar, Sir Clerk a promis, ci va interveni personal la aliați, prin sensul de a se acorda Ungariei un împrumut englez sau american, mai mare.

(Ag. Dacia)

Cenzurat: Dimitrie Panaitescu.

Teatru, Muzică, Cinematografe.

Teatrul APOLLO

În 5, 6 și 7 Decembrie

Senzație Nordisk

Trădător de Patrie

Dramă istorică în 3 acte.

În rolul principal: Elsa Frölich și Carol Lauritzen

Teatrul URANIA

În 5, 6 și 7 Decembrie

Romanul lui Felix Salten

Senzație Psylander

Învierea

Dramă în 3 acte.

Primactor: W. Psylander

REGATUL ROMÂNIA.

CONSILIUL DIRIGENT. RESORTUL FINANTELOR

No 253/1919. Secția I-Res.

Avis pentru publicul, care cere serviciile noastre și

ORDIN DE SERVICIU

pentru funcționarii secției I. (datoria publică) din resortul finanțelor Consiliul Dirigent.

Noi, Șeful secției Datoria Publică (I) Resortul Finanțelor Consiliului Dirigent,

Având în vedere adevăratul înțeles al Art. 90 din legea despre constatarea și percepțiunea impozitelor directe,

Cunoscând incorectitatea și anomalia financiară, care rezultă din faptul, că de prezent *singur statul mai este acela*, care mai face servicii gratuite în dauna tezaurului public, deoarece la prestațiunile serviciilor cerute pe seama publicului nu controlează îndreptățirea financiară a singuraticilor preferenți la obținerea de servicii și beneficii de orice natură, în timp ce funcționarilor li-se răpește timpul cel mai prețios pentru reculegerea funcționarilor de stat în vederea consolidării și restaurării financiare a Statului, pentru care scop este de cea mai mare urgență: urmărirea, sequestarea și pedepsirea tuturor restanțierilor de dare,

Am decretat și decretăm;

1. Se interzice strict tuturor funcționarilor acestei secții de a face ori-ce servicii pe seama particularilor, fie indivizi singuratici, fie reprezentanți de-ai persoanelor colective, cari nu probează cu livretul (cârticica) de dare, că și-au achitat toate dările până la sfârșitul trimestrului curent.

2. Sunt obligați funcționarii acestei secții, să pretindă dela toți particularii, cu care vin în contact de serviciu:

Să arate cârticica de dare înainte de a începe ori-ce serviciu ori clarificare, apoi în consecință să-i îndrume la achitarea urgentă a tuturor restanțelor de impozite până inclusive trimestrul curent, arătându-le, că de azi înainte statul nu mai poate face servicii gratuite.

3. Toți funcționarii, cari nu vor respecta acest ordin elementar de morală financiară, care se cuprinde și în art. 90 din Legea despre constatarea și Perceperea dărilor directe și vor continua a face servicii pe seama astorfel de persoane neoficiale din public, cari nu dovedesc cu cârticica de dare achitarea dărilor până la sfârșitul trimestrului curent, vor fi trași în cercetare disciplinară (dacă sunt definitiv), sau vor fi imediat dimiși din serviciu (dacă sunt provizori).

4. La rezolvarea tuturor actelor în legătură cu servicii și beneficii de acordat publicului se vor invita toate autoritățile Statului, Județelor, Comunelor să aibă în vedere aceste măsuri, procedând în conformitate

Cuj, la 24 Noembrie 1919.

Consiliul Dirigent, Resortul Finanțelor
Șeful secției Datoria Publică

Co 754

V. Vlaicu.

:: ROMÂNIA. :: SERVICIUL UZINELOR DE FIER CUGIR. ::

ANUNȚ.

Serviciul de fier a statului având lipsă în atelierul de păpucărie de un păpucar cu absolutu bun, cei cari reflectează la aceasta ocupațiune sunt invitați să înainteze oferturile lor la direcțiunea serviciului subsemnat, comunicând deodată și prețurile despre lucrările cari se conțin în acest jur. Materialuri sunt grijite de fabrică.

Cugir, la 29 Noembrie 1919.

Serviciul uzinelor de fier Cugieru.

ing. Lupan

Se 759

Șeful uzinei.

REGIMENTUL 14 CĂLĂRAȘI

ANUNȚ.

Regimentul 14 Călărași dă în întreprindere unei persoane bine pricepute în arta bucătăriei casinut ofițerilor în schimbul unor frumoase beneficii și alte avantagii. Doritorii adreseze în orice zi la cazarma regimentului fosta Hadik.

„ARDELEANA” INSTITUT DE CREDIT ȘI ECONOMII SOCIETATE
PE ACȚIUNI ÎN ORĂȘTIE.

Orăștie, 20 Noembrie 1919.

P. T.

Considerând prospectele de venite ale institutului nostru, direcțiunea a decis să facă părtași la dividenda anului viitor 1920 acționarii, cari vor achita în întregime, până la finea anului curent, acțiunile subscrise din emisiunea nouă a institutului. După acțiunile plătite în rate se garantează pe anul 1920, 3% interese, după celea achitate total se va plăti după toată probabilitatea cel puțin 5% dividendă.

Comunicând aceste, invităm acționarii institutului ca până la finea anului curent, dacă află de bine să achite în întregime prețul acțiunilor ce le-au semnat din emisiunea ultimă, care de present e în curs.

Cu stimă:

„Ardeleana” institut de credit și economii societate pe acțiuni.

A 761

:: ROMÂNIA. :: SERVICIUL UZINELOR DE FIER CUGIR. ::

PUBLICAȚIUNE.

Serviciul uzinelor de fier a statului din Cugir având lipsă pentru corespondență de o domnișoară perfectă în limba română și germană atât în scris cât și în vorbă, totodată și posedă stenografia germană.

Le invităm pe toate, care reflectează la acest post să-și înainteze petițiile scrise cu mâna proprie, la serviciul uzinelor de fier din Cugir comunicând pretenziunile cari le au referitor la salariu.

Cugir, la 27 Noembrie 1919.

Serviciul uzinelor de fier Cugir
(jud. Hunedoara)

Se 758

ing. Lupan, șeful uzinei.

Vasile Savel. Intr'un sat de contrabandiști. Nuvele. Lei 2.

N. Iorga. Istoria Românilor pentru popor. Ediția III. Lei 17-50.

Björnstjerne Björnson. Mary. Roman. Tradus de Dr. Horia Petrea-Petrescu. Lei 3-25.

Leon Tolstoi. Război și pace. Roman istoric. Traducere de Adrian C. Corbul, în 3 volume (al 4-lea sub tipar) prețul unui volum Lei 2-50.

Octavian Goga. Insemnările unui trecător. Crâmpoie din sbuciumările dela noi. L. 3-50

Zaharie Bârsan. Impresii de teatru din Ardeal. Lei 2-—.

Ioan Russu Șiriana. La Roma. Note de călătorie. Lei 2-—.

Lucian Bolcaș. La cărările vieții. L. 1-50.

Lucian Bolcaș. Seri albastre. (Pentameron). Lei 1-50.

De vânzare la: LIBRĂRIA „CONCORDIA”
Arad, strada Francisc Deak numărul 39.

Un învățăcel

din casă bună sa primește în prăvălia mixtă, la Ioan Cuțean, comerciant Brad (județul Hunedoara). Cu746

Lemne de fag

I. calitate scleafa să pot căpăta și cari să pot vedea în gara Dezna,

George Milian și soți, Dezna.

Mi 756

Acid nitric (crud),
Acid cloridrich (crud),

Cumpără ZINCOGRAFIA „CONCORDIA”

Arad, str. Zrinyi Nr. 1 a.

ESENȚE DE

ROM ȘI LICHER

SE CAPĂTĂ ENGROS

LA TEODOR ERÉNYI

ARAD, STR. DOBO 3.

IN ATENȚIUNEA COMERCIANȚILOR DE
VINURI ȘI PROPRIETARILOR DE VII.Magazin permanent de butoaie
pentru vin, de toate măsurile.LUDOVIC BAUMANN, comerciant de butoaie. :: Arad, Piața Libertății No 11.
Ba 553-20CEL MAI MODERN INSTITUT
TIPOGRAFIC ROMÂNESC DIN
ARDEAL BĂNAT ȘI CRIȘANA

CONCORDIA

SOCIETATE PE ACȚIUNI.

ARAD STR. ZRINYI 1/a.
TELEFON No 570.

Fiind aprovizionat cu cele mai moderne mașini din străinătate: ca mașini de cules, mașini de tipar, mașini de tăiat și mașini de vărsat clișeele, precum și cu cele mai moderne litere. Primește spre executare tot felul de opuri, reviste, fol, placate, registre, tipărituri pentru bănci și societăți precum și tipărituri administrative și advocaționale, invitări de logodnă, cununie și p. petreceri. Anunțuri funebre se execută cu cea mai mare urgență.

Serviciu prompt. Prețuri moderate.

